

3. fejezet: Nézőpontváltás

Összefoglalás és átvezetés

Kérjük meg a tanulókat, hogy néhány mondatban osszák meg, milyen gondolatok és érzések merültek fel bennük ennek a fejezetnek a feldolgozása során.

Ha néhány tanuló már megosztotta a gondolatait, mi is összefoglalhatjuk a fontosabb tanulságokat saját szavainkkal (visszautalva a fejezet fent összefoglalt általános céljaira).

Ez után mondjuk el, hogy folytatjuk a munkát a következő fejezetben:

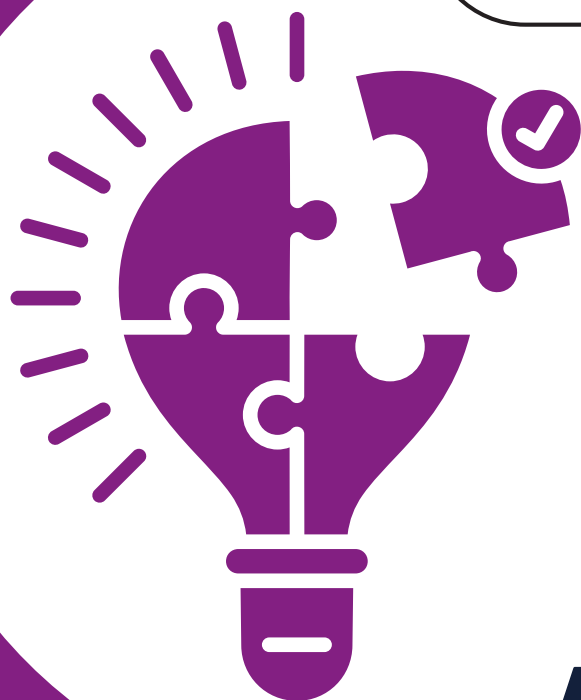
„A következő fejezet azzal foglalkozik majd, hogy mi vezéreljen bennünket, ha azt szeretnénk, hogy az igazságosság érvényesüljön a menekültek életében is, és hogyan tudunk mindannyian a lehető legjobban együtt élni.”

Co-funded by
the European Union

Tevékenységek 16-19
éves tanulók részére

4. FEJEZET: ÍTÉLETALKOTÁS ÉS AZ ÁLLÁSPONTUNK MELLETTI KIÁLLÁS

Co-funded by
the European Union

4. fejezet: Ítéletalkotás és az álláspontunk melletti kiállás

AZ ÁLTALÁNOS CÉL

A nézőpontváltásra való képesség fejlesztése annak révén, hogy a tanulókat bizonyos morális alapelvek átgondolására bátorítjuk és lehetőséget teremtünk a személyes meggyőződésekről folytatott beszélgetésekre.

A KONKRÉT CÉLKITŰZÉSEK

A tanulók képessé válnak a megalapozott ítéletalkotásra a migráció témakörében.

A tanulók képessé válnak ezeknek az ítéleteknek a megfogalmazására és megvitatására eltérő véleményű vitapartnerekkel.

KULCSSZAVAK ÉS TARTALOM

Etikai alapelvek és kritériumok (különös tekintettel az emberi jogokra), ítéletalkotás, tiszteletteljes vita, személyes és empátikus nézőpontváltás, együttélés

MÓDSZEREK ÉS IDŐIGÉNY

Nézőpontgyakorlatok: saját álláspontunk és ítéletünk megfogalmazása, alátámasztása és megvitatása

Lehetséges, hogy ez a gyakorlat két 45–50 perces foglalkozást is igénybe vesz.

Alternatívaként egy foglalkozás alatt is feldolgozható, ha (A) házfeladatként feladjuk a tanulóknak, hogy már otthon kezdjék el kidolgozni a csoportjuk álláspontját és követeléseit, vagy (B) a kerekasztal-beszélgetés után adunk fel egyéni házfeladatot a megbeszéltek átgondolására.

Co-funded by
the European Union

4. fejezet: Ítéletalkotás és az álláspontunk melletti kiállás

Nyomtassuk ki a szöveget, és osszuk szét a diákok között, majd a tanórán közösen olvassuk el a szöveget, és a diákokkal közösen találjuk ki a város nevét. A szöveg alapos elolvasása után kövessük a csoportalakításra és a szerepjáték lebonyolítására vonatkozó leírást.

A szerepjáték háttere

Szerepjáték: Hogyan akarunk együtt élni?

1. „X” kisvárosban jelentős változások következtek be az elmúlt tíz év során. Egy évtizeddel ezelőtt a lakosság még elsősorban idősekből állt, mert sok fiatal elvándorolt, hogy nagyobb városokban keressen jobb oktatási, foglalkoztatási és szórakozási lehetőségeket. A kisváros elnéptelenedett; főleg csak az idősebbek maradtak helyben. Mindez általános hanyatláshoz vezetett, s már azok sem érezték jól magukat ebben a környezetben, akik a maradás mellett döntöttek.

2. A legutóbbi néhány évben azonban „X” kisváros újabb változásokat élt meg. Megkétszereződött a lakossága; új családok érkeztek más városokból – belföldről és külföldről egyaránt. Sok újonnan érkezett családnak kisgyermekei vannak, és sok olyan fiatal is a városkába költözött, aki itt szeretne munkát találni és értelmes életet teremteni magának.

Co-funded by
the European Union

4. fejezet: Ítéletalkotás és az álláspontunk melletti kiállás

Szerepjáték: Hogyan akarunk együtt élni?

3. A várost azonban – mind térben, mind szimbolikusan – kettéosztja egy út. Az út egyik oldalán azok élnek, akik „egész életüket itt élték le” ebben a kisvárosban. Az út másik oldalán olyan családok és fiatalok laknak, akik csak nemrég érkeztek máshonnan. Annak ellenére, hogy az elmúlt évtizedben új lakosok érkeztek, „X” kisvárost továbbra is barátságatlan környezetnek érzi valamennyi lakója.

4. A városka önkormányzata tudatában van ennek a helyzetnek és felhívással fordult a lakosság felé, hogy tegyenek javaslatokat a városka barátságosabbá tételére valamennyi lakója számára.

5. A lakosság két pártra szakadt. Az egyik csoport a „Nyitott Közösség” szellemében olyan intézkedéseket és infrastrukturális változtatásokat javasolt, amelyek elősegítik az együttélést és az integrációt, és amelyek kölcsönösen kedvezőek minden lakos számára. A másik csoport, amely a „Zárt Közösség” jelszó alatt sorakozott fel, előállt számos, főleg a kisvárosi életminőséget javító javaslattal, de anélkül, hogy bátorítaná a régi lakosok és az újonnan beköltözők közötti barátságos viszonyok kiépítését.

Co-funded by
the European Union

55

4. fejezet: Ítéletalkotás és az álláspontunk melletti kiállás

Szerepjáték: Hogyan akarunk együtt élni?

6. A városka önkormányzata meghívja mindkét javaslat egy-egy képviselőjét egy rövid vitára, amely az alábbi kérdések köré összpontosul:

- Milyenné kellene „X” kisváros közösségének válnia idővel?
- Milyen jellemzőkkel kell rendelkeznie a városkának ahhoz, hogy minden lakója számára befogadó környezetet teremtsen?
- Hogyan járulhat ehhez hozzá és hogyan működhet együtt hatékonyan a kisvárosi közösség minden egyes tagja?
- Milyen szabadidős tevékenységek erősítik a közösség egységét?
- Milyen közösségi tereket kellene a városnak kialakítania?
- Mit kell tenni ahhoz az üzleti élet, a közlekedés, a lakhatás és a szabadidős tevékenységek terén, hogy „X” kisváros barátságosabb helyé váljék?
- A gyermekjogok és a menekültek jogainak figyelembevételével mely jogok és kötelezettségek relevánsak ebben az összefüggésben?
- Milyen álláspontot képviselnek ezekben a kérdésekben a „Nyitott Község” gondolat képviselői, szemben azokkal, akik a „Zárt Község” jelszava alatt sorakoznak fel? Milyen javaslatokat fogalmaznak meg a felek?

Co-funded by
the European Union

4. fejezet: Ítéletalkotás és az álláspontunk melletti kiállás

Legyünk tudatában annak, hogy tágabb környezetünktől függően bizonyos álláspontok népszerűbbek vagy népszerűtlenebbek lehetnek, mint gondolnánk. Fontos, hogy olyan biztonságos teret és atmoszférát alakítsunk ki, amelyben a tanulók úgy érzik, szabadon megfogalmazhatják a véleményüket akkor is, ha az nem „népszerű”. Gondoskodjunk arról, hogy mindenki úgy érezze, hogy megkapja a neki járó tiszteletet, és hogy egymás kölcsönös tiszteletben tartása kulcsfontosságú.

Co-funded by
the European Union

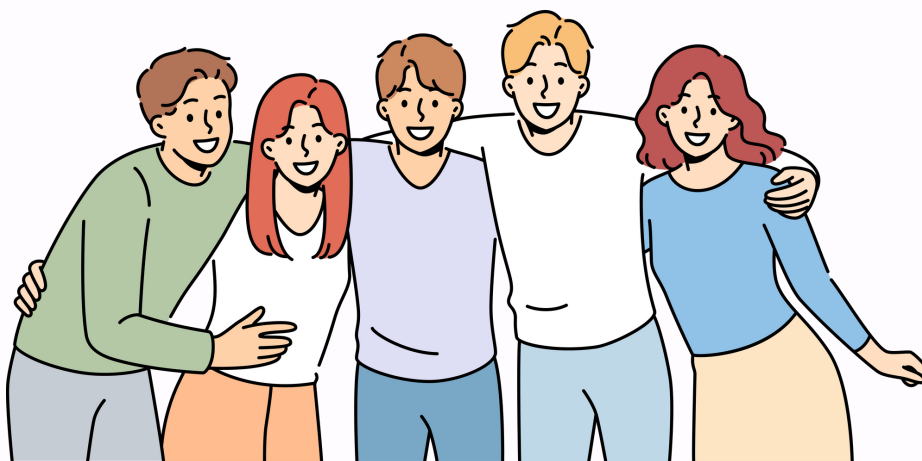
4. fejezet: Ítéletalkotás és az álláspontunk melletti kiállás

Alakítsunk öt csoportot:

Szerepjáték: Hogyan akarunk együtt élni?

1. csoport: Nevezzük ki a csoport egyik tagját a polgármester szerepére. Mivel a polgármester igen nehéz szerepet vállal magára a kerekasztal-beszélgetés során, ajánlatos, hogy ezt a szerepet mi magunk vállaljuk tanárként. Ebben az esetben alakíthatunk a tanulókból egy csoportot, amellyel megvitatjuk, hogyan lehet eredményesen moderálni a kerekasztal-beszélgetést.

Co-funded by
the European Union

4. fejezet: Ítéletalkotás és az álláspontunk melletti kiállás

Szerepjáték: Hogyan akarunk együtt élni?

2–5. csoport: E csoportok mindegyike nevezzen két-két képviselőt a kerekasztal-beszélgetésre, és vitassa meg, milyen álláspontokat és követeléseket fognak képviselni. A csoportok a következő összetételűek legyenek:

- Olyan városlakók, akik vagy „egész életüket itt élték le”, vagy más városból – de az országon belülről – költöztek a kisvárosba nemrég, és nem akarják „megosztani a városukat” más kultúrákból érkező emberekkel.
- Olyan városlakók, akik vagy „egész életüket itt élték le”, vagy más városból – de az országon belülről – költöztek a kisvárosba nemrég, de szeretnének együtt élni a város valamennyi lakójával, ideértve azokat is, akik más, idegen kultúrájú országokból érkeztek.
- Olyan emberek, akik más országokból vándoroltak be, már tíz éve élnek „X” kisvárosban, és szeretnének együtt élni a város minden lakójával.
- Olyan emberek, akik csak néhány hónapja vándoroltak be más országokból és élnek „X” kisvárosban, de alig várják, hogy megismerkedjenek a többi városlakóval.

Co-funded by
the European Union

4. fejezet: Ítéletalkotás és az álláspontunk melletti kiállás

- A kerekasztal-beszélgetés közben a többi tanuló megfigyelői szerepet tölt be.
- A gyakorlat közös átgondolása a kerekasztal-beszélgetés után (a tanulók itt találják meg a kérdéseket → „4. fejezet – Tanulói munkalap”):

Nézők:

Mit vettetek észre?
Milyen stratégiákat követtek a résztvevők?
Hangoztattak-e bármilyen előítéletet bárkivel szemben?
A menekültek és a helyiek milyen jogait és kötelességeit említették?
Mely érveket találtátok meggyőzőnek, és melyek voltak kevésbé meggyőzőek?
Sikerült-e közös álláspontra jutni, vagy inkább bizonyos résztvevők uralták a beszélgetést?
Milyen elképzelések hangoztak el a csapatban való közös játékkal, illetve a közösségben való együttéléssel kapcsolatban?

A kerekasztal-beszélgetés résztvevői:

Hogyan éreztétek magatokat a szerepekben?
Hogyan éltétek meg azt, hogy olyan álláspont képviseltek, amelyet a „való életben” nem osztotok, amennyiben volt ilyen?
Sikerült-e meggyőznötök másokat? Ha igen, hogyan?
Megváltozott-e a véleményetek bármely kérdésben? Ha igen, miért?
Elégedettek vagytok a folyamattal és az eredménnyel? Ha nem, mi hiányzott, vagy mi zavart benneteket?
Ha újra lefolytathatnátok a beszélgetést, hogyan mutatnátok be az érveiteket?
Hogyan foglalnátok állást a megvitatott kérdésekkel kapcsolatban?

Co-funded by
the European Union

60

4. fejezet: Ítéletalkotás és az álláspontunk melletti kiállás

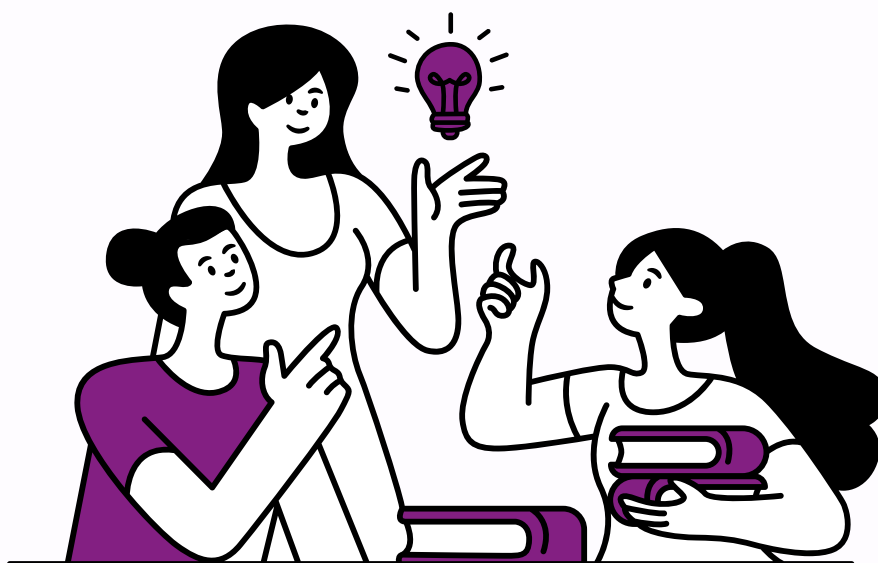

A kerekasztal-beszélgetéssel kapcsolatban fontoljuk meg az alábbi felvetéseket:

Ütemezés: Minden képviselő számára biztosítsunk meghatározott időkeretet érvei bemutatására attól függően, mennyi idő van az egész foglalkozásra. Miután minden képviselő előadta érveit, nyissuk meg a vitát.

Időbeosztás: A tréner vagy polgármester szerepét betöltő személy legyen tisztában a foglalkozás időszükségletével, és ossza be az időt hatékonyan.

Térgazdálkodás: Előre tervezzük meg, hogyan használjuk majd a rendelkezésre álló teret, hogy megfelelő hely jusson mind a szerepjátékosoknak, mind a nézőknek.

Co-funded by
the European Union

4. fejezet: Ítéletalkotás és az álláspontunk melletti kiállás

A tiszteletteljes és biztonságos légkör megteremtése: Ehhez a tevékenységhez fontos, hogy megteremtsük a tiszteletteljes és biztonságos légkört. Minden tanulónak meg kell értenie, hogy mi a felelőssége a tiszteletteljes és biztonságos légkör fenntartásában. Ha a tanulóknak nehézséget okoz kívánni, míg rájuk kerül a sor és megszólalhatnak, esetleg választhatunk valamilyen tárgyat azzal, hogy mindig annak van joga csak beszélni, akinél a tárgy éppen van.

Különbségtétel a tények és az értelmezések között:

Felkészültségi szintjüktől függően ösztönözzük a tanulókat arra, hogy felismerjék, érvelésük során mikor támaszkodnak tényekre és mikor értelmezésekre.

Új nézőpontból megfogalmazott kérdések: Ha az idő megengedi és belefér a beszélgetésbe, felvethetünk olyan, új szempontból megfogalmazott kérdéseket, amelyek elmélyültebb gondolkodásra ösztönzik a résztvevőket, például „Megváltozna a véleményed, ha a közvetlen hozzátartozóid egy másik csoporthoz tartoznának?“, vagy „Mit gondolsz, egy Nobel-békedíjas mit mondana a helyedben?“

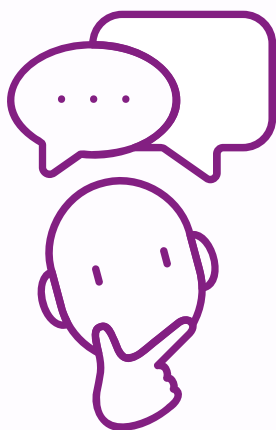
Bonyolult témakörök kezelése: Ha fölmerülne egy olyan összetett téma, amely kapcsolódik ugyan a szerepjátékhoz, de nem szerves része annak, eldönthetjük, hogy foglalkozunk-e vele ott rögtön, vagy inkább javasoljuk a tanulónak, hogy tegyük félre egy későbbi beszélgetésre.

Co-funded by
the European Union

4. fejezet: Ítéletalkotás és az álláspontunk melletti kiállás

Elgondolkodtató gyakorlófeladat

Elgondolkodtató gyakorlófeladat (elgondolkodtató gyakorlófeladat és kérdések → „4. fejezet – Tanulói munkalap”):

Írjátok fel azt a három legfontosabb jogot, amelyről gyermekként, bármely országban élve, semmilyen körülmények között nem mondanátok le.

Keressetek egy képet olyan tárgyakról vagy szimbólumokról, amelyek ezeket a jogokat jelképezik.

Bármikor dönthetünk úgy, hogy meghívjuk a **Together4Change projektpartner**t a műhelyfoglalkozáson való részvételre. Azonban ha erre nincs mód, akkor is tájékoztassuk a foglalkozás menetéről. A projektpartnernek személyes tapasztalatból ismerik a szerepjátékban bemutatottakhoz hasonló élethelyzeteket, és a meglátásaik hasznosak lehetnek mind a tanárok, mind a tanulók számára. A bevonásuk kulcsfontosságú lehet a kapcsolat kialakításában és abban, hogy az élmény a tanulókat együttműködő cselekvésre készítse a jövőre nézve is.

Co-funded by
the European Union

